

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
Katedra pedagogiky
PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
Posudek vedoucí práce

Práci předložila studentka: **Martina Zaňáková, DiS.**

Studijní program: **Učitelství pro 1. stupeň ZŠ**

Název práce: **Evaluace systému podpory a vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem**

Vedoucí práce: PhDr. Markéta Zachová, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. et MgA. Roman Černík

1. CÍL PRÁCE

Cílem předložené diplomové práce bylo analyzovat a vyhodnotit stávající systém podpory a vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem (dále jen OMJ) v prostředí vybraných základních škol. Z uvedeného hlavního cíle stanovila autorka dílčí cíle a následně výzkumné otázky. Formulace výše uvedeného je výstižná. Přes výhrady a rezervy zejména v metodologické části práce soudím, že se avizované cíle podařilo naplnit.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Diplomová práce má standardní teoreticko-výzkumný charakter. Teoretická východiska práce (35 stran) vycházejí z aktuálních poznatků z oblasti podpory a vzdělávání žáků s OMJ. Autorka se zaměřila na vymezení klíčové terminologie, představila stávající legislativní opatření včetně systému podpůrných opatření. Dále shrnula zásadní oblasti a doporučené principy práce s žáky s OMJ. Jednotlivé části autorka vhodně doplnila komentáři a vlastními zkušenostmi z pedagogické praxe, což oceňuji. Diplomantka využila aktuálních a relevantních zdrojů včetně cizojazyčných textů (zmiňuje např. poznatky předního odborníka na vícejazyčnost J. Cumminse). Ve vztahu k tématu a cíli shledávám teoretickou část za dostatečně zpracovanou.

Vlastní výzkum je postaven na metodě rozhovoru, analýze školních dokumentů a kazuistikách vybraných žáků s OMJ. Výběr výzkumných nástrojů hodnotím jako vhodný a vzhledem k tématu relevantní (je splněn požadavek triangulace metod). K metodologické části mám následující připomínky a otázky.

- Výzkumný soubor tvořily dvě skupiny učitelů: z kraje určené školy a krajem neurčené (běžné školy). V rámci vyhodnocení není blíže uvedeno, zda a jakým způsobem se do výpovědí respondentů promítá tato skutečnost. Prosím autorku, aby doložila u obhajoby.
- U výzkumných souborů není striktně specifikován jejich typ a klíčová kritéria výběru. Prosím diplomantku, aby u obhajoby upřesnila.
- Poněkud chaoticky a povrchně je doložen způsob a postup při vyhodnocení rozhovorů tj. kódování. Autorka měla nejprve uvést a vysvětlit kategorii kódu a následně rozpracovat do dílčích komentářů.
- Taktéž obsahová analýza školních dokumentů mohla být zpracována důsledněji a pečlivěji. Jedná se spíše o pouhý výčet jednotlivých kategorií u sledovaných dokumentů bez důkladnějšího zdůvodnění a rozboru. Chybí hlubší analýza doplněná komentáři.
- Celý text by jistě obohatily a zpřehlednily např. shrnující tabulky, schémata např. u jednotlivých kategorií kódů apod.
- V závěru práce nejsou identifikovány a diskutovány závěry vztahující se k obsahu a využití metodologii. Prosím autorku, aby pojmenovala a shrnula zásadní zjištění.

Za přínos práce považuji deskripci zkušeností konkrétních škol při práci s žáky s OMJ v kontextu stávajícího systému podpory.

Celkově však shledávám v části metodologické řadu rezerv zejména v oblasti vyhodnocení a interpretace dat.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Formálním nedostatkem práce je chybné formátování ve vazbě a strukturace textu, což neodpovídá stanoveným požadavkům a snižuje tak kvalitu práce. Práce vykazuje dílčí jazykové a stylistické nepřesnosti. Práce se zdroji je celkově v souladu s citační normou. Diplomová práce Martiny Zaňákové byla v systému ZČU podrobena povinné kontrole plagiátorství a v tomto směru zcela odpovídá nastaveným požadavkům.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Systém podpory a vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem prochází změnami, které reagují na potřeby pedagogické praxe (aktuálně na migrační vlnu žáků z Ukrajiny). Podrobit stávající systém podpory reflexi proto považuji za aktuální a potřebné. Oceňuji autorčinu snahu zúročit v textu svoje dosavadní zkušenosti (z pozice učitelky, dvojjazyčné asistentky pedagoga) a zmapovat podporu žáků s odlišným mateřským z perspektivy konkrétní školy. Z pozice vedoucí práce kladně hodnotím autorčin zodpovědný a systematický přístup k tvorbě textu. Pracovala průběžně a konzultovala. Ne všechna požadovaná doporučení na změny a korekce se ale podařilo do textu zapracovat. Práce měla v rámci výzkumu velký potenciál, způsobem zpracování, ale vykazuje spíše popis sledované praxe viz výše připomínky k metodologické části. Autorce doporučuji důslednou přípravu a zodpovězení požadovaných připomínek, otázek v rámci obhajoby. Předběžně uděluji hodnocení viz níže.

NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:

DOBŘE

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY K OBHAJOBĚ

- *viz otázky, poznámky výše v textu*
- *V minimální míře jsou uvedena doporučení pro praxi. Prosím tedy autorku, aby na základě výzkumných zjištění stanovila základní doporučené postupy, principy práce, případně navrhla změny pro stávající systém podpory žáků s OMJ.*

V Plzni dne 27. 5. 2024

Markéta Zachová